

Handläggare: Britt Ståldal
Telefon: 08-508 05 178

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2013-06-13

Årsrapport 2012 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Yttrande till revisorerna för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd (dnr 3504-27/2013)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på stadsrevisionens årsrapport för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
avdelningschef

Sammanfattning

Revisorerna anser i sin årsrapport att nämndens bokslut och räkenskaper är rättvisande medan ekonomiska och verksamhetsmässigt resultat för året inte är tillfredsställande i alla delar. Revisorerna ser allvarligt på nämndens bristande styrning och ledning och riktar en kritik i form av en anmärkning i revisionsberättelsen.

Nämnden yttrade sig till kommunfullmäktige i mars och instämde då i revisorernas slutsatser och uttalade att man ser allvarligt på den framförda kritiken.

De förhållanden som revisorerna påpekat har kommenterats i detta yttrande och i förekommande fall redovisas åtgärder.

Bilagor: Revisionskontorets Årsrapport 2012 avseende Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
Stadsdelsnämndens yttrande till Kommunfullmäktige över revisorernas bedömning i årsrapport för 2012. Protokollsutdrag från SDN 21 mars 2013

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom strategiska avdelningen i samråd med övriga avdelningar och behandlats i förvaltningsgruppen 2013-06-04.

Bakgrund

Kommunfullmäktiges revisorer för Hässelby-Vällingby stadsdelnämnd har överlämnat revisionskontorets årsrapport för 2012 för yttrande senast den 30 juni.

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har beslutat i sin årsrapport att rikta anmärkning mot Hässelby-Vällingby stadsdelnämnd avseende bristande styrning och ledning. Kommunfullmäktiges ordförande begärde därför, enligt kommunallagen 5 kap.31§, i mars ett yttrande från nämnden inför kommunfullmäktiges beslut i ansvarsfrågan. Nämnden yttrade sig till kommunfullmäktige i mars och instämde då i revisorernas slutsatser och uttalade att man ser allvarligt på den framförda kritiken.

Årsrapporten och nämndens svar till kommunfullmäktige bifogas.

Ärendet och Förvaltningens synpunkter

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom tre områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Nedan redovisas revisorernas synpunkter inom de tre områdena och förvaltningens synpunkter.

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Ekonomiskt resultat

Revisionskontorets synpunkter

Revisionskontoret bedömer sammantaget att Hässelby-Vällingby stadsdelnämnd inte i alla delar har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Nämnden redovisar ett nettounderskott i jämförelse mot budgeten med – 54,3 mnkr och har väsentligt brustit i att efterleva kommunfullmäktiges mål om en budget i balans. De största avvikelserna finns inom verksamhetsområdena äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning, ekonomiskt bistånd samt individ- och familjeomsorg. Revisionskontoret anser att nämnden har förklarat avvikelsen på ett tillfredsställande sätt. Revisionskontoret påtalar att nämnden inte har tagit fram

budgethållningsåtgärder i samband med ekonomiska uppföljningar. I verksamhetsplan för 2013 har besparingsåtgärder beaktats.

Förvaltningens kommentarer/åtgärder

Utifrån det underskott som redovisades år 2011 och underskottet för 2012 pågår ett aktivt arbete för ökad kostnadskontroll samt tydligare organisation och ledningsstruktur. Effekterna av budgethållningsåtgärder följs upp månadsvis i nämndens ekonomiska rapporter och behandlas som beslutsärenden av stadsdelsnämnden. I arbetet ingår tydligare rutiner för ekonomisk uppföljning samt individuell uppföljning av ärenden på handläggarnivå. Upphandling av en ledarskapsutbildning pågår i syfte att stärka ledarskapet med en samsyn kring uppdraget, förhållningssätt och ansvar. Framtagna handlingsplaner följs upp regelbundet på både enhetsnivå och förvaltningsnivå. En ny förvaltningsorganisation har trätt ikraft under början av året.

Verksamhetens resultat

Revisionskontorets synpunkter

Revisionskontoret delar nämndens bedömning att ett av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål uppnås helt, ett delvis och ett uppnås inte alls. Målet "Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva" uppnås inte alls. Revisionskontorets uppfattning att målet "Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök" endast har uppnåtts delvis utgår från att flera indikatorer för hållbar livsmiljö, stadsmiljö samt ekonomiskt bistånd inte nås. Inriktningsmålet "Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras" har uppnåtts men revisionskontoret framhåller att det finns förbättringsområden avseende de indikatorer som är kopplat till brukarundersökningar.

Förvaltningens kommentarer/åtgärder

För att öka måluppfyllelsen för inriktningsmålet Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök pågår ett aktivt arbete för att förbättra både miljö, stadsmiljö och öka andelen personer som klarar sin egen försörjning.

Arbetet med att bidra till en hållbar livsmiljö görs i enlighet med stadens miljömål. Detta sker bland annat genom att skapa möjligheter för utsortering av matavfall för vidare biologisk behandling och att öka andelen inköp av ekologiska livsmedel. I dagsläget klassas 20 av förvaltningens 22 bilar som miljöbilar. När befintliga avtal löper ut ersätts de framförallt med elbilar eller laddhybrider.

Genom ytterstadsprojekt har ett utvecklat arbete med trygghetsskapande åtgärder i Hässelbygård och Solursparken påbörjats. En uppsökare har anställts och påbörjat

sitt arbete, initialt med att lära känna målgruppen runt Hässelbygård. En projektledare har rekryterats och börjar i juni. Förskola, fritid, kultur, parkingenjörer och preventionssamordnare har engagerats i projektet tillsammans med kyrkliga församlingar, fastighetsägare, trafikkontoret och närpolisen.

Ett annat projekt, Sociala insatsgrupper, har fokus på ungdomar. Rekrytering av en samordnare pågår och beräknas vara tillsatt till mitten av augusti. En lots har påbörjat sitt arbete. Lotsens arbete är riktat till den enskilde ungdomen och koordinerar insatser och kommunikationen mellan olika aktörer. Arbetet sker i nära samverkan med bl.a polis och skola.

I syfte att både öka tryggheten och skapa förutsättningar för att fler personer kommer ut i egen försörjning kommer ett Lärande center/gemensam mötesplats inrättas i Hässelbygård. Projektledare är rekryterad och börjar sin anställning i juli. Stadsdelsförvaltningen har under våren arbetat med att bygga nätverk och i nära samverkan med representanter för Kulturförvaltningen, Jobbtorget i Vällingby och Arbetsmarknadsförvaltningen arbetat med att ta fram ett första underlag för kommande verksamheter som kommer att finnas i huset.

För att minska andelen personer med ekonomiskt bistånd sker en ökad samverkan med Jobbtorg och arbetsförmedling samt fortlöpande uppföljning av individuella handlingsplaner med den enskilde.

Utifrån socialtjänstinspektörernas rapport kring hur arbetet med personer som uppbär försörjningsstöd ser ut kommer en fördjupad genomgång av bidragshushåll att göras. Socialinspektörerna har framfört synpunkter på att handläggningen har för stort fokus på kontroll och för lite på stödinsatser. 10 % av alla bidragshushåll kommer att granskas för att få en bild av hur förvaltningen arbetar med handläggningen, ex hur ofta möter handläggaren klienten och vad som tas upp vid dessa möten.

En översyn av ärendefördelningen mellan socialsekreterare och ekonomihandläggare genomförs och inom ramen för det pågående LEAN arbetet kommer socialsekreterare och ekonomihandläggare utveckla arbetsmetoder och arbeta mer tillsammans i team.

Samarbetet med arbetsförmedlingen ska stärkas genom att förvaltningen kommer att kalla arbetsförmedlingen till kontinuerliga möten på chefsnivå. Genom en tätare och bättre samverkan ökar möjligheten att fler personer kommer ut i egen försörjning.

För att de indikatorer som rör brukarnöjdheten inom inriktningsmålet ”Kvalitet och valfrihet” ska förbättras tar enheterna fram handlingsplaner utifrån resultaten i brukarenkäterna. Exempelvis skapas nya rutiner för ökad tillgänglighet inom beställarenheten för personer med funktionsnedsättning och en bemötande utbildning planeras för delar av förvaltningen till hösten. En utmaning är också att få fler brukare att framöver svara på enkäterna med exempelvis informationsinsatser.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

I revisionsrapporten konstateras:

Tillsyn och inspektioner

Socialstyrelsen genomförde under året en tillsyn av socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevitnat våld. Socialstyrelsen bedömning är att nämnden har en god kompetens och att det finns en hög medvetenhet kring målgruppen. Socialstyrelsen har i sin tillsyn inte funnit brister som innebär att åtgärder skall vidtas.

Förvaltningens kommentar

Inom området våld i nära relationer fortsätter arbetet med att bibehålla hög kompetens och utveckling av arbetssätt.

Ej verkställda beslut enligt SoL och LSS

Stadsdelsnämnden ska till Socialstyrelsen och revisorer rapportera gynnande beslut om insatser som inte har verkställts inom tre månader från nämndens beslutsdatum. Länsrätten kan ålägga nämnden att betala en särskild avgift om beslut inte verkställs inom skälig tid.

Nämndens rapportering visar att beslut där insatsen inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum berört tre beslut inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning och 36 beslut inom äldreomsorgen. Besluten har inte verkställts då brukaren avböjt erbjudandet i väntan på ett speciellt boenden.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

I och med valfriheten har brukarna möjlighet att ställa sig i kö till flera olika boenden, vilket gör att många tackar nej till de platser som erbjuds i väntan på ledig plats på önskat förstahandsval. Förvaltningen har inte haft några problem med att förmedla lediga platser.

Anmälningar enligt Lex Sarah och Lex Marie och ej verkställda domar

Stadsdelsnämnderna ska till Socialstyrelsen anmäla missförhållanden i omsorgen om äldre och funktionsnedsatta enligt SoL kap 2 (Lex Sarah och Lex Maria). Under 2012 har fyra anmälningar gjorts avseende Lex Maria och 20 anmälningar avseende Lex Sarah överlämnats till Socialstyrelsen.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

När förvaltningen har gjort en Lex Sarah-utredning anmäls den till Socialstyrelsen om utredningen visar att det har varit risk för allvarligt missförhållande.

Barnomsorgsgarantin

Barnomsorgsgarantin inom förskolan har upprätthållits under året.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Utbyggnad av förskolor fortgår enligt plan. I och med införandet av de nya konceptförskolorna, "Framtidens förskola", förväntas tiden från bygglov till inflyttningsklar förskola gå betydligt snabbare. Den första konceptförskolan beräknas stå klar första kvartalet 2014.

Intern kontroll

Revisionskontorets synpunkter

Revisionskontoret bedömer att nämndens interna kontroll inte har varit tillräcklig. Det handlar framför allt om nämndens ledning och styrning. Enligt revisionskontorets uppfattning har nämndens tillämpat en passiv hantering av de ekonomiska månadsrapporter och tertialrapporter som presenterats under 2012. Trots att stora avvikelser har redovisats har samtliga ekonomiska månadsrapporter lagts till handlingarna. Brister har också funnits kring roller och ansvar samt förhållningssätt och ledarskap

Under 2012 har nämnden behandlat kostnads- och organisationsanalyser inom äldreomsorg och funktionsnedsättning. Utredningarna har visat på brister inom den interna kontrollen. Nämnden har utifrån utredningarna tagit fram besparingsåtgärder och genomfört en översyn av organisationen. Åtgärderna har beaktats i verksamhetsplanen för 2013. Effekterna av dessa åtgärder kommer följas upp i nämndens ekonomiska rapporter.

Granskningar av administrativa rutiner som genomförts under året och som redovisas i årsrapporten har inte visat på brister i de löpande kontrollerna.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

De i verksamhetsplanen beslutade budgethållningsåtgärderna följs nu upp löpande. I enlighet med nämndbeslutet tas ytterligare budgethållningsåtgärder fram så snart ett underskott befaras/prognostiseras. Den samlade prognosen i tertialrapport 1 visar på ett halverat men fortsatt förväntat underskott. Arbetet med budgethållningsåtgärder genomförs löpande hela 2013 varför ett underskott beräknas redovisas även under 2013. Förvaltningens bedömning är att budgeten är i balans inför 2014. Samtliga enheter där underskott prognostiserats har ålagts att presentera ytterligare åtgärder för att uppnå budgetbalans. Fortsatt underskott prognostiseras primärt inom områdena stöd och service till personer med funktionsnedsättning, äldreomsorg samt ekonomiskt bistånd. I tertialrapport 1 redovisas ytterligare åtgärder inom dessa områden för att uppnå budgetbalans.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Revisionskontorets synpunkter

Prognosen mellan tertialrapport 2 och bokslutet visar endast på mindre avvikelser vad gäller nämndens nettokostnader före och efter resultatöverföringar. Detta gäller också per verksamhetsområde. Förvaltningen har under de två sista kvartal utarbetat nya rutiner för att säkerställa att den ekonomiska information som lämnas till nämnden och till staden centralt är korrekt.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Ett systematiskt arbete mellan enheterna och ekonomiavdelningen stärker fokus på ekonomistyrning. Ett arbete med att utveckla och förbättra nyckeltal och prestationstal har inletts och en ny version av enheternas uppföljningsverktyg har tagits fram vilket förbättrar förutsättningarna att både förklara avvikelser och ge tidiga varningssignaler.

Nämndens system för Intern kontroll

Revisionskontorets synpunkter

Nämndens system för intern kontroll fastställdes i april 2009 och kommer att ses över 2013. De utredningar som förvaltningen med hjälp av konsult under året genomfört med avseende på orsaker till nämndens redovisade underskott har visat på brister i kostnadskontroll, lednings- och organisationsstruktur. Samtliga enheter har varit delaktiga i arbetet med att ta fram nämndens risk- och väsentlighetsanalys. Ledningsgruppen har gjort den slutliga bedömningen av vilka processer som ska ingå i nämndens risk- och väsentlighetsanalys och internkontrollplan. Genomförda kontroller i internkontrollplanen är mer av utredningskaraktär än kontroll av den interna kontrollen av nämndens processer.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Internkontrollplanen ska revideras under 2013. Förvaltningen har för avsikt att

utveckla ett sammanhållet system för uppföljning och kontroll där internkontrollarbete med risk-och väsentlighetsanalys på ett tydligare sätt ska bli en del av det integrerade styr och ledningssystemet, ILS, på alla nivåer. Den interna kontrollen ska kontrollera förvaltningens egenkontroll och ett nytt arbetsätt kring detta ska införas.

Revisionsgranskningar under 2012

Revisionskontoret har under 2012 genomfört följande granskningar som omfattat Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Granskning av stadens upphandlingar - en uppföljning

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, trafik- och renhållningsnämnden samt upphandlingsfunktionerna vid kommunstyrelsen och servicenämnden omfattades av denna uppföljande granskning. Utifrån granskningen konstateras bland annat att det saknas konkreta målsättningar och systemstöd som möjliggör effektiv uppföljning och utvärdering av stadens upphandlingsverksamhet. Det behövs också ökad uppföljning och kontroll för att säkerställa att Lagen om offentlig upphandling efterlevs.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Förvaltningen har förstärkt upphandlings- och uppföljningsfunktionen med en upphandlartjänst. En uppföljningsplan ska utarbetas i anslutning till varje genomförd upphandling.

Överföring av känslig information

Revisionskontoret har granskat om Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och dess sociala delegation har en korrekt hantering av e-post som skickas till och inkommer till ledamöterna. Resultatet av granskningen visar att varken ordförande eller vice ordförande i nämnden eller i sociala delegationen har e-postadress som är knuten till staden, dvs. en adress med ändelsen stockholm.se. Krypteringsskydd saknas såvida inte stadens e-postadress används. Risk finns att sekretessbelagd information inte hanteras på ett säkert sätt. Dokumenterade rutiner för hantering av e-post som innehåller känsliga personuppgifter eller sekretess som vidarebefordras från ordförande eller vice ordförande till förvaltningen för diarietföring saknas.

Revisionskontoret bedömer att det är angeläget att ordförande och vice ordförande i den sociala delegationen alltid använder en e-postadress som är knuten till staden i sina kontakter med medborgarna i rollen som nämndledamot.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Ordförande och vice ordförande i stadsdelsnämnden och nämndens sociala utskott har en e-postadress som är knuten till staden (stockholm.se). Om dessa inte används som huvudadress dras handlingar med känsliga personuppgifter ut på papper och lämnas upp till förvaltningen. Kompletteras med telefonsamtal om situationen verkar akut. Detta gäller även övriga ledamöter/ersättare i nämnden.

Lönehantering

En granskning av nämndens lönehantering har genomförts. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig samt att bedöma om uppgifterna i löneredovisningen är aktuella, fullständiga och rättvisande. Analysen har omfattat samtliga lönetransaktioner under perioden 1 januari 2011 till och med 31 augusti 2012.

Revisionskontorets samlade bedömning är att nämnden i huvudsak har en tillräcklig intern kontroll i lönehanteringen och att uppgifterna i löneredovisningen är i allt väsentligt aktuella, fullständiga och rättvisande. Bedömningen bygger på en helhetsbedömning av inbyggda kontroller, kontrollrutiner före och efter löneutbetalning samt resultat av registeranalys och verifiering.

I syfte att stärka den interna kontrollen ytterligare bör dock nämnden överväga att införa kontrollåtgärder som utförs av någon som inte direkt är inblandad i lönehanteringen.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet i enlighet med framtagna rutiner och riktlinjer och avser att ytterligare stärka den interna kontrollen av lönehanteringen genom att införa kontrollåtgärder som utförs av någon som inte direkt är inblandad i lönehanteringen. Vidare kommer informationen om regler för fyllnadstid, övertid och flextid att förtydligas.

Parboendegaranti

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning uppskattar antalet ansökningar om parboende som bedömts och beslutats av stadsdelsförvaltningen till ca fem stycken, revisionskontoret har granskat två av dessa. Granskningen visar att beslutsformuleringar i allt väsentligt följer äldreförvaltningens anvisningar. Av utredningen framgår inte specifikt att information lämnats om parboendegarantin och dess begränsningar.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Parboendegarantin infördes 2012 och sedan dess har Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning fått in några ansökningar om parboende. De utreds och

hanteras enligt stadens riktlinjer som säger att makar har rätt att bo tillsammans. Hittills har förvaltningen kunnat erbjuda parboende till de som ansökt om detta.

Mervärdesskatt

En granskning av nämndens hantering och redovisning av mervärdesskatt (moms) har genomförts. Revisionskontorets samlade bedömning är att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig och att redovisningen i allt väsentligt är rättvisande. Ett förbättringsområde som lyfts fram är den interna kontrollen av ingående moms avseende leasing och representation.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Information och utbildning avseende momsredovisning ges löpande. Kommande internkontrollplan kommer att innefatta rutinerna kring ingående moms avseende leasing och representation. Inom dessa områden har också informationsdokumenten till attestanter förtydligats för att säkerställa korrekt momsredovisning.

Bokslut och räkenskaper

Revisionskontorets synpunkter

Revisionskontoret bedömer att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Förvaltningens kommentar/åtgärd

Ekonomiorganisationen förstärks under 2013 för att säkerställa fortsatt god kvalitet gällande bokslut och räkenskaper samt öka kvaliteten ytterligare avseende ekonomistyrning och prognoser.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på stadsrevisionens årsrapport 2012 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.
